Kirkjulig vígsla av samkyndum – spurningur um tíð?

FRÍÐLEIF LYDERSEN
guðfrøðingur

Eg sá fyri nøkrum døgum síðani, at bispur er komin við koyrireglum fyri prestar, sum ikki gifta uppaftur. Eg dugi bara ikki at síggja, at hetta skal vera nakað nýtt, tí mær kunnugt, so hevur hetta veri brúkt leingi. Eg vóni ikki at tað næsta, sum kemur frá kirkjuna, at nú eru koyrireglar fyri prestar, sum ikki vilja hava altartænastu saman við kvinnuligum prestum.

Eg meini at tað eru onnur meira týðandi ting, enn gamlir koyrireglar, sum kirkjan kundi brúkt kreftir upp á. Tí kirkjan kemur at møta øðrum avbjóðingum, sum ein heldur átti at tiki upp til viðgerðar. Kirkjulig vígsla av samkyntum kundi veri eitt mál, sum kirkjan tók upp til viðgerðar og havt eina meining um. Tí samkynt kunnu longu nú gifta seg borgarliga nógvastaðni, samstundis sum kirkjulig vígsla av samkyntum antin er væl á veg ella komin upp á pláss aðrastaðni.

Tí kemur spurningurin um vígslu av samkyntum, at gerast nakað samfelagi og kirkjan mugu taka støðu til. Føroyska kirkjan átti tí at tiki spurningin upp til viðgerðar, so ein var fyrireikaðaður tá ið máli kemur á borði. Tí tað nyttar ikki at stinga høvdi í sandin, so at henda avbjóðingin blívur burtur. Søgan vísur at er tú fyrireikaður upp á tað, sum koma skal, so stendur tú sterkari tá ið tað kemur.

Føroyska fólkið er eitt væl útbúgvi og upplýst fólk, sum ikki tekur nakað fyri góða vøru, bara tí kirkjan og prestar siga tað. Kirkjan má sakliga grundgeva fyri tí, sum kirkjurnar læra byggjur á. Bíblian hevur ikki sama trúvirði millum fólk, sum hon hevði fyrr, tá ið hon meira ella minni bleiv tikin bókstaviligani. Tí vera grundgevingar sum, at tað stendur í Guðs Orði, at homosexualitetur er synd vera ikki góðtiknar.

Hví er kærleikin millum tvey tað einasta rætta? Hví er kærleikin millum tvær ella tveir synd? Hesir spurningar koma at møta kirkjuni fyrr ella seinni, so tað skilabesta er at taka teir upp til viðgerðar beinanvegin. Hvat meinar kirkjan? Hvussu grundgevur kirkjan fyri sínari støðu, tá ið tann tíð kemur at grundgevast má? Hvat skal kirkjan gera tá ið politiski mynduleikin krevur at kirkjan skal víga samkynt? Tann, sum er klárur til tað, ið koma skal, stendur sum sagt sterkari.

Alternativið er at flyta av landinum

ÓLAVUR HANSEN

Seinastu tíðina hava foreldur at børnum við serligum tørvi verið í fjølmiðlum og kært sína neyð. Almannastovan hevur boðað teimum frá, at barn teirra ikki sleppur at halda fram á serstovni í Danmark. Tískil skulu børnini flyta aftur til Føroya. Men trupulleikin er, at børnini fóru á serstovn í Danmark, tí eingi menningartilboð vóru til tey í Føroyum.

»Vit vera noydd at flyta av landinum«. Soleiðis tóku foreldrini hjá einum 21 ára gomlum dreingi við Asberger-syndromi til í sendingini »Skannarin« hjá kringvarpinum 11. jan. 2010. Familjan var komin í eina trupla støðu, eftir at sonur teirra ikki slapp at halda fram á donskum serskúla, tí Almannastovan vildi ikki gjalda fyri skúlagongdina.

Hetta hevði við sær, at drongurin noyddist at flyta aftur til Føroya, men trupulleikin er, at tað eru ongi menningartilboð til hann í Føroyum. Í ringasta føri vera tey noydd at rýma av landinum fyri at sonurin kann fáa tey menningartilboð, hann hevur brúk fyri.

Er tað so galið, at Almannastovan skal taka kvørkratak um møguleikarnar at mennast hjá hesum 21 ára gamla drongi? Eitt er, at hann ikki fær loyvi at halda fram á serskúla í Danmark. Men trupulleikin er, at drongurin ikki fær neyðugu menningartilboðini í Føroyum. Tí er tað ikki løgið, at familjan umhugsar at flyta av landinum.

Í tíðindaskrivi 3, 2009, við heitinum »rættingar til skriving um ung á stovni í Danmark«, sum kann lesast á heimasíðuni hjá Almannastovuni, stendur millum annað at lesa um tilboð til børn og ung við serligum tørvi, at »eitt danskt viðgerðar-/skúlatilboð er og verður tí altíð ein neyðloysn«.

Alt gott um tað. Sjálvandi hevði verið best at havt tilboð til børn og ung við serligum tørvi í einum tryggum og heimligum umhvørvi, har viðkomandi ikki nýttist at tillaga seg til annað mál og aðra mentan. Trupulleikin er bara, at tað eru fá viðgerðar-/skúlatilboð til børn og ung við serligum tørvi í Føroyum. Hvat skal henda við teimum, sum ikki kunnu fáa neyðugu viðgerðar-/skúlatilboð í Føroyum? Hava tey ikki brúk fyri eini neyðloysn frá Almannastovuni?

Sum støðan er nú, setur Almannastovan hesi foreldur í ringa støðu. Skal barnið við serligum tørvi fáa neyðugu menningartilboðini, so mugu hesar familjur flyta av landinum. Tað er av sonnum ein neyðloysn, sum als ikki sømir seg fyri Almannastovuna.

Tín atkvøða telur

TÓRA VIÐ KELDU
hjarta@kallnet.fo

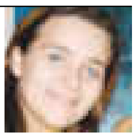

Eg vil við hesum gera vart við, at eg stilli upp til umboðsráðið hjá P/F Tryggingarfelagið Føroyar.

Um tú hevur trygging tína í P/F Tryggingarfelagið Føroyar, ert tú eisini limur við atkvøðurætti. Eg fari at heita á teg at geva mær atkvøðu tína á valinum í februar 2010.

Limirnir í felagnum velja 23 umboðsfólk, av og millum limirnar í felagnum, at taka avgerð limanna vegna á aðalfundi, sum síðani eisini velur nevnd felagsins.

Brúkarin skal til eina og hvørja tíð kenna, at hann er ein týðandi partur av einari virknari tryggingar- og íløgufyritøku. Tað fari eg sum umboðsráðslimur at leggja dent á í framtíðini.

Umframt hetta, so er vitandi, at ætlanir leingi hava verið um nýbygning í Klaksvík. Ein bygning til umsiting, goymslu og íbúð til endurhýsing. Ein fyritøka, sum liggur í einum øki, hiðani stórur partur av samlaðu tryggingarpengunum koma, bæði vinnuliga og privat, eigur at gera eina sjónliga íløgu, sum gagnar brúkaranum. Grundøkið í miðbýnum liggur klárt, tó er hol enn ikki sett á verkætlanina.

Bið um atkvøðuseðil hjá P/F Tryggingarfelagið Føroyar ella send mær navn, bústað og føðingardag tín, so skal eg útvega tær atkvøðuseðilin.

Við vón um tína atkvøðu til umboðsráðið.

Hjúnaskilnaður – ella til deyðin ger skilnað tykkara millum

NICOLINA JENSEN BEDER

Tá ið eg hoyrdi samrøðuna við Derhard Olsen, prest, og svarið uppá spurningin um endurgiftu, samstundis sum hann segði frá, hvat ið hann annars ætlaði at brúka kirkjuna til, undraðist eg stórliga.

Nú vit hava fingið eina føroyska kirkju, skuldi tað verið eyðsæð, at tað var ein felags lóg fyri allar prestar. Í staðin er tað soleiðis vorðið, at ein næstan noyðist at spyrja, hvar presturin hevur fingið sína útbúgving. Dópurin er komin niður á eitt sunnudagsskúlastøðið og altargongdin á sama hátt.

6. mai 1999 skrivaði eg langa grein um hetta evni í Dimmalætting. Tað er somikið langt síðan, at eg fari at loyva mær at endurgeva brot úr hesum skrivi.

Fyri mongum árum síðani keypti eg mær tvær bøkur, onnur eitur »Ingeborg Appel og Askov« og hin eitur »Jacob Appel«. En mand og hans arv«. Hesi bæði vóru hjún og fyristøðufólk á Askov háskúla. Eitt fyrimyndarligt par, bæði gudrøkin og arbeiðssom. Dóttir teirra Margrethe Christiansen hevur skrivað bøkurnar út frá brøvunum, mamman og pápin høvdu skrivað hvørt til annan. Meðan Jacob Appel var stjóri á Sakov háskúla, var hann í tveimum førum minstari, fyrru ferð frá 1910-1913 og seinna ferðina frá 1920-1924. Hann var fyrst mentamálaráðharri, men í 1922 er hann eisini kirkjumálaráðharri. Meðan Jacob Appel var í Keypmannahavn, var Ingeborg stjóri á Askov háskúla. Jacob kundi við góðari samvitsku røkja starv sítt í ministeriinum, tí hann átti eina góða konu, eina megnar kvinnu. Tey vóru inniliga nær knýtt hvør at øðrum og skrivaðu hvørt kvøld brøv til hvønn annan og søgdu frá, hvat ið teimum hevði verið fyri gjøgnum dagin.

14. september 1921 var hjúnalagslógin fyri. Kirkjumálaráðharrin tá var J.C. - Jacob skrivar tá til Ingeborg: »Jeg er også imod, at skilsmisse gøres for vanskelig. Man er så ivrig efter at beskytte ægteskabet, at man glemmer, at det er en lykke, at der kan ske en opløsning af en forbindelse, som er en forbandelse« Um J.C. er annars ein nokk so góð lýsing: J.C. var det mest beskedne og personlige uegennyttigeste menneske man kunne tænke sig. Men magt ville han fordi han var sikker på, at det, som hann ville, var også det, Vorherre ville. J.C. framdi eisini kirkjuráðslógina 1922.

Um mammu sína og hjúnalagslógina greiðir Margrethe soleiðis frá: »Hun lærte os uden ord, at ægteskabsmening er, at de to skal hjælpe hinanden til at opfylde det, som var Guds mening med dem. Det mente hun vel også om forældrenes opgave overfor deres børn. Hvordan det skulle gøres, spekulerede hun derimod ikke på, det skete jo ved, at man tog børnene ind i alt, som var det vigtigeste for en selv. P.A. Fenger havde i sin bryllupstale til hendes forældre brugt ordet fra Gal. 6: »Bærer hverandres byrder og opfylder således Kristi lov«. Mor oplevede både sine forældres og i sit eget ægteskab, at dette er en grundlov i et kristent ægteskab, som kan bære og holde. Da der i 1912 skulle udformes et nyt ægteskabsritual, henvendte mor sig gennem Far til biskop P. Madsen og spurgte, om dette ord ikke kunde indføres der, og P. Madse talte personligt med Mor om det. Nu står der »Bærer hverandres byrder« som et nøgleord i ritualet forenet med ordene fra Kol. 3, som slutter således. »Og over alt dette skal i iføre Jer kærligheden, som er det fuldkomne bånd«. Det er noget andet end ordene fra ritualet fra 1987. »I hustruer underordner Jer med Jeres mænd» Jacob Appel gjørdist kirkjumálaráðharri 1922, tá var bispaval, og 5 biskuppar skuldu veljast. Út frá brøvunum kunnu vit lesa, at eisini har hava verið ymiskir trupulleikar. Hann skrivar millum annað: »Indre Mission vil nu lade slå på den store tromme m.h. bispevalget: - »Det er stadig galt med Indre Mission« ella »En fløj af Indre Mission med Pastor Moe i spidsen mener, at de kan få mig dømt ved rigsretten. Jacob Appel varð tó ikki koyrdur frá.

Her kunnu vit lesa, at til ber at broyta brúdleypsritualið uttan nakað hóvasták. Hví so ikki finna eitt felags stev í Føroyum? Um eg hevði rátt fyri borgum skuldi vígsluritualið verið sera einkult. Prestar skuldu spurt, elska tit hvønn annan? biðji fyri teimum, at hjúnabandið mátti eydnast og vælsignað tey. At prestur ikki skal kunna signa tey, uttan at tey lova at halda saman alt lívið, er púra burtur við. Har eri eg heilt samd við Jacob Appel. At gera eina lóg um at elska hvønn annan, ber ikki til. Vit ið vórðu eydnusom í okkara hjúnalagi, kunnu takka Gudi, uttan at leggja fót fyri onnur.